

Мурзабулатова О.В.

к.е.н., доцент кафедри економічної кібернетики

та управління економічною безпекою,

Харківський національний університет радіоелектроніки

Пономарьов С.В.

к.е.н., старший викладач кафедри економічної кібернетики

та управління економічною безпекою,

Харківський національний університет радіоелектроніки

ПІДХОДИ ДО ФОРМУЛЮВАННЯ ПРИНЦИПІВ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Питання ролі та місця держави в ринковій економіці є одним з центральних, як в теорії, так і на практиці. Особливе місце держави в системі суспільних інститутів визначається тим, що держава – це суб'єкт управління, який забезпечує організацію та функціонування всіх елементів соціально-економічної системи.

В умовах ринкової економіки, а особливо в умовах трансформації економіки роль державного регулювання економіки (ДРЕ) має найбільше значення, оскільки мають місце невластиві ринку проблеми, рішення яких можливе тільки за допомогою діючого державного втручання: формування ринкової інфраструктури, висока питома вага державного сектору економіки, роздержавлення та приватизація, розвиток підприємництва та конкуренції, розвиток соціальної сфери та системи соціального захисту населення, залучення іноземних інвестицій та ін.

Поняття «державне регулювання економіки» розглядається різними авторами і в різних інтерпретаціях.

Так, деякі автори вважають, що державне регулювання економіки – це діяльність держави щодо створення правових, економічних і соціальних передумов, необхідних для функціонування економічного механізму згідно з

цілями й пріоритетами державної економічної політики, заради реалізації національних інтересів держави [1, 2, 3].

Особливо важливе значення для ефективного втручання держави в регулювання соціально-економічних процесів має додержання відповідних принципів державного регулювання. Під сутністю принципів державного управління В. Я. Малиновський розуміє, як фундаментальні істини, позитивні закономірності, керівні ідеї, основні положення, норми поведінки, що відображають закони розвитку відносин управління, сформульовані у вигляді певного наукового положення, закріпленого переважно у правовій формі, на основі якого будується і функціонує апарат державного управління [4]. Сьогодні можна констатувати, що немає єдиного підходу до формулювання принципів ДРЕ.

На думку Д. М. Стеченко [5], крім загальних принципів, на яких базується система розвитку державного регулювання, важливого значення набувають принципи бюджетної політики та податкового регулювання, що передбачають:

- економічну самостійність бюджетів усіх рівнів, їх реальне формування на стабільній нормативній базі;
- оптимальний рівень бюджетного дефіциту, гнучке збалансування між загрозою інфляції та потребою в підвищенні суспільного попиту;
- раціональне поєднання інтересів доходної частини бюджету і стимулювання роботи підприємців на основі виважених податкових ставок.

Стосовно економіки України потрібно окреслити пріоритетні економічні цілі, які б відповідали новому ринковому механізму господарювання та відбивали національні інтереси. Основною метою ДРЕ України є досягнення ефективного і стабільного функціонування економіки на цій основі – поступального економічного, соціального, наукового і культурного розвитку України, забезпечення внутрішньої та зовнішньої екологічної, продовольчої, економічної, політичної, соціальної безпеки та самостійності і незалежності для

населення і країни, створення та розвиток господарської системи, орієнтованої на вибір оптимальних варіантів використання наявних факторів виробництва.

Як показує світовий досвід, існує багато варіантів організації ДРЕ, проаналізувавши які, можна систематизувати принципи реалізації впливу держави, оскільки вони забезпечують систематичну послідовність у прийнятті рішень, спрямованих на економічний і соціальний розвиток країни. Ці принципи реалізуються залежно від наукового дослідження світового досвіду державного регулювання в економіці й розробки власної національної програми; правового, політичного, матеріального і особливо фінансового забезпечення ефективного державного регулювання економічних процесів з ринковим. Створюючи систему ДРЕ в Україні, важливо так само дотримуватись певних принципів. Дотримання науково обґрунтованих принципів забезпечує ефективне виконання державою своїх економічних функцій.

Перелік джерел посилання

1. Вергун М. Г., Маслак П. В. Державне управління та державне регулювання економіки: навч. посібник. Житомир. Рута, 2009. 237 с.
2. Дідківська Л. І. Головка Л. С. Державне регулювання економіки: навч. посіб. 5-те вид., стер. К. Знання, 2006. 213 с.
3. Бодров В. Г., Сафронова О. М., Балдич Н. І. Державне регулювання економіки та економічна політика: навч. посібник. К. Академвидав, 2010. 520 с.
4. Малиновський В. Я. Державне управління: навч. посіб. Вид. 2-ге, доп. та перероб. К. Атіка, 2003. 576 с.
5. Стеченко Д.М. Державне регулювання економіки: навч. посібник. К. МАУП, 2000. 176 с.